

ФІНАНСОВІ ПІДХОДИ ЩОДО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОБОРОННОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

На даному етапі реформування Збройних Сил України нагальною науково-практичною задачею є розробка економічних засад розвитку системи оборонного планування з метою раціонального розподілу та використання обмежених оборонних ресурсів для забезпечення воєнно-економічної безпеки держави.

Система оборонного планування — це комплекс взаємопов'язаних елементів, за допомогою якого Міністерство оборони України здатне визначати ресурси та можливості, необхідні для досягнення у найближчій перспективі поставлених перед Збройними Силами України цілей щодо забезпечення воєнно-економічної безпеки держави, а також передбачувати майбутні вимоги у сфері оборони з метою підтримки рівня наявних можливостей та в міру їхнього розвитку надбання нових.

Основними показниками та вихідними даними для оборонного планування є: завдання мирного та воєнного часу для військових формувань на плановий період і пріоритетні цілі їхнього розвитку; перелік основних оборонних програм; аналіз стану та оцінка тенденцій розвитку військових формувань; основні параметри підготовки військ (сил); мета, завдання, строки, порядок розробки та узгодження документів планування; державні ресурси, що виділяються для виконання визначених завдань; форми основних документів, що підлягають розробці, у тому числі програм та планів; строки та порядок надання документів на розгляд і затвердження.

Аналіз існуючої системи оборонного планування в Україні показує, що стратегічне планування стійкого розвитку Збройних Сил не здійснюється відповідним чином — існуючі державні програми, по-перше, не мають достатнього фінансово-економічного підґрунтя, а по-друге, не уточнюються у детальних оборонних підпрограмах, тому основну увагу доцільне приділити вдосконаленню стратегічної компоненти системи оборонного планування.

Одним з ефективних інструментів планування та реалізації стратегічних рішень у вигляді цільових комплексних програм є програмно-цільовий підхід, що застосовується від стратегічного до поточного рівнів планування. Цільові комплексні програми

мають становити основу реалізації державних програм розвитку Збройних Сил України за основними напрямками. Розробка й реалізація цільових комплексних програм є складною задачею воєнної економіки, що повинна вирішуватися із застосуванням економіко-математичних методів ресурсної оптимізації з відповідною комп'ютерною автоматизацією.

В процесі реформування та розвитку Збройних Сил України особливо ретельного розгляду потребують методи економічного обґрунтування стратегічного оборонного планування в Збройних Силах. Виходячи з цього, виділимо такі основні вимоги до системи оборонного планування:

1. Оборонне планування повинно носити системний характер, тобто охоплювати всі сторони даного процесу, забезпечуючи збалансованість його складових елементів.

2. Реформування та розвиток Збройних Сил повинно бути орієнтоване на кінцеві цілі, а не на проміжні результати з урахуванням реально готових до використання матеріально-фінансових ресурсів.

3. По кожному з альтернативних варіантів реформування та розвитку Збройних Сил України необхідно визначити набір елементів рішення і чисельні показники, що описують його у сукупності. Серед альтернативних варіантів найбільш важливі для вибору ті, що є найкращими за методом «витрати-ефективність».

При плануванні розвитку Збройних Сил варто виділяти і реалізовувати пріоритетні напрямки з урахуванням обмеженості оборонних ресурсів.

А. Е. Фукс

Київський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ТІНЬОВИХ КАПІТАЛІВ В УКРАЇНІ

Серед країн Центральної і Східної Європи і на пострадянському просторі за масштабами тіньового сектору Україна утримує одну із чільних позицій. Оцінка її масштабів за різними джерелами коливається від 40 до 80 % залежно від методу оцінки (наприклад, на основі попиту на гроші чи споживання електроенергії). На думку більшості експертів, питома вага тіньової економіки нині в Україні становить 50—60 % ВВП. Це свідчить про те, що Україна перейшла критичну межу тіньової економіки майже у 2 рази (за західними оцінками вона становить 30—35 % ВВП).